

**Мировська Анна Всеволодівна,**

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

**Копач Ірина Валентинівна,**

здобувач вищої освіти ступеня магістра навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

## **АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ І ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ**

Державна політики сьогодні спрямована передусім на зміцнення законності та правопорядку, поліпшення якісного рівня боротьби зі злочинністю. Особливе значення у вирішенні цих завдань має підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, зокрема тих, що здійснюють досудове розслідування. В оптимізації цього процесу важливу роль відіграє повноцінне застосування сучасних досягнень науки й техніки [4, с. 129].

Криміналістична методика, загалом, являє собою синтезовану систему знань створюючи теоретичну єдність криміналістичної техніки та криміналістичної тактики, яка спрямована на забезпечення повного, швидкого, ефективного розслідування кримінальних правопорушень.

Безпосередньо вивченням актуальних проблем формування та використання криміналістичних методик розслідування окремих видів злочинів займалися такі вчені як Р.С. Белкін, П.Д. Біленчук, В.К. Весельський, І.А. Возгін, А.В. Іщенко, В.К. Лисиченко, І.М. Лузгін, В.О. Коновалова, Ю.М. Черноус, В.Ю. Шепітько та ін.

Нині існує декілька підходів до формування криміналістичної методики розслідування злочинів і це пов'язано з тим, що перш за все криміналістична методика розслідування злочинів розглядається, безпосередньо, як процес розслідування злочинів, тобто як специфічна діяльність уповноважених законом органів та осіб, що здійснюється за допомогою засобів криміналістичної техніки, прийомів слідчої тактики, методів розслідування певних видів злочинів, та як розділ науки криміналістики, який містить систему комплексних криміналістичних рекомендацій щодо виявлення, розслідування та профілактики окремих видів злочинів. Саме у взаємозв'язку цих двох

напрямів – практичного і теоретичного – методика розслідування злочинів виявляє своє призначення, сприяючи розробці наукових рекомендацій і запровадженню їх у практику розслідування злочинів [3, с. 369].

На думку автора, методика розслідування – це сукупність взаємопов'язаних слідчих та інших дій, що здійснюються у певній послідовності з метою повного, всебічного та швидкого розслідування і попередження злочинів [5, с. 65], тобто своєрідний алгоритм дій слідчого з організації та планування розслідування, який чітко визначає коло питань, що підлягають встановленню, застосування технічних засобів криміналістики, перелік слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, необхідних тактичних прийомів.

Аналізуючи стан розробленості окремих положень криміналістичної методики, необхідно звернути увагу на позитивні зміни у її змісті, зумовлені переходом від описового способу викладення програми розслідування до формалізованої моделі у вигляді алгоритму слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових і профілактичних заходів. Разом з тим, не можна залишити поза увагою і ряд проблем, пов'язаних із практичним застосуванням окремих криміналістичних методик під час розслідування кримінальних правопорушень. По-перше, криміналістична методика та її положення повинні бути доступними та зрозумілими всім без виключення слідчим не залежно від їх практичного досвіду. Також її зміст має відповідати конкретному злочину та його специфіці, а рекомендації щодо необхідних дій та заходів повинні забезпечувати ефективність та безпомилковість, тобто отримання максимального результату при мінімальній затраті часу та зусиль. По-друге, криміналістична методика має відповідати вимогам норм сучасного законодавства та новітнім досягненням науки та техніки.

Отже, криміналістична методика відіграє важливу роль у розкритті, розслідуванні та попередженні злочинів, оскільки дозволяє ефективно налагодити взаємодію вчених з практичними працівниками та використовувати передовий досвід.

Разом з тим, на нашу думку, з метою забезпечення реалізації найголовніших принципів кримінального процесу, доцільно створити мережеву базу криміналістичних методик розслідування окремих видів злочинів та структурувати її відповідно до структури Кримінального кодексу України (розбити на розділи, а в разі необхідності враховувати положення окремих статей Кримінального кодексу України), із можливістю службового доступу до такої інформації слідчих, оперативних працівників, прокурорів та суддів.

Крім того, для розробки, координації, контролю та забезпечення безперебійного доступу до можливостей системи, а також постійного оновлення її змісту, відповідно до чинного законодавства, та не допущення використання неактуальної інформації у системі, необхідно створити спеціальний підрозділ в структурі Національної поліції України.

Запровадження такої системи допоможе правоохоронним органи України «йти в ногу з часом», підвищити ефективність їх діяльності по збору й обміну необхідною інформацією на всіх етапах розкриття й розслідування злочинів [4, с. 130].

#### *Список використаних джерел*

1. Возгрин И.А. Научные основы криминалистической методики расследования преступлений. Часть III. – СПб: Санкт-Петербургский юридический институт МВД России, 1992. 100 с.
2. Кочнева А.О. Криміналістична методика розслідування злочинів: сучасний стан і проблеми розвитку. Юридичний вісник. 2016. № 1 (38). С. 157–161.
3. Криміналістика: підруч. для студ. юрид. спец. вищих закладів освіти; за ред. В.Ю. Шепітька. К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2001. 684 с.
4. Миrowsька А.В., Процюк Д.В. Взаємодія правоохоронних органів у боротьбі з фальшивомонетництвом. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Серія ПРАВО. Випуск 32. Том 3. С. 129–131.
5. Слободян Я.І. Криміналістична методика на сучасному етапі та її роль у розслідуванні злочинів, учинених організованими злочинними угрупованнями. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією: теорія і практика. 2012. № 2(28). С. 64–70.